

هنر عاشورایی ریشه در باور هنرمند دارد

«عاشورا» یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد توجه هنرمندان نقاش در طول اعصار مختلف بوده و در عصر حاضر نیز بیشتر مورد توجه هنرمندان طراحان گرافیک است، چراکه هنر عاشورایی، از دیرباز تاکنون نقشی ویژه در زندگی مردم این مرزوبوم داشته و رهنمایی طبیعی از هنرمندان متعدد بوده است. به همین لیل هنرمندان ایرانی هر کدام به روش‌ها و یک‌های مختلف، اثری عاشورایی خلق کرده و برخی از این آثار هیچ زمان از یاد و خاطره مردم فراموش نشده‌اند که شاید بتوان به اوج این آثار در نقاشی‌های قهوه‌خانه‌ای اشاره کرد که از مهمترین آثار قهوه‌خانه‌ای عاشورایی، آثار حسین قیولر آغاسی است. همچنین می‌توان به محمود فرشچیان هنرمند نقاش عصر حاضر و آثار عاشورایی‌اش که معروف‌ترین و پرکاربردترین اثرش، تابلوی «عصر عاشورا» است، اشاره کرد. اما در ادامه قصد داریم به معرفی برخی هنرمندان نقاش و طراح گرافیک عاشورایی بپردازیم که امروز نقشی ویژه در بالا بردن جلوه بصری مردم نسبت به قیام عاشورا و امام حسین (ع) دارند.

طرح‌های بر گرفته از ارادت به ابداعالله الحسین (ع)

مسعود نجابتی هنرمند طراح گرافیک و مدیر کانون «هنر شیعی» که نقشی ویژه در بروز استعدادهای هنری و بصری هنرمندان جوان در راستای انقلاب اسلامی و هنر دینی دارد، یکی از هنرمندانی است که در آثار گرافیکی‌اش به عاشورا و امام حسین (ع) پرداخته است. در آثار او که برگرفته از آیات و احادیث ماندگار عاشورایی است، توسل و ارادت به ابداعالله الحسین (ع) موج می‌زند.

نجابتی معتقد است در رشته‌هایی چون خوشنویسی، تایپوگرافی و تصویرسازی می‌توان اثری درخور و شایسته در ذیل هنر دینی و عاشورایی خلق کرد اما هرچند او تاکید می‌کند که هنرهای اسلامی و عاشورایی جدید را باید در نیاز امروز و ارتباط واقعی با مخاطب امروز پیدا کنیم.

وی در این مورد گفت: هنرهایی که امروز در فضاهای مذهبی از آنها استفاده می‌کنیم میراث به جا مانده از پیشینیان است. ما با یافتن زبان امروزی و خاص امروز موفق نبوده‌ایم یعنی وقتی بعضاً آثار موفق را بررسی می‌کنیم رگ و ریشه سنت را در آن می‌بینیم چه آثار خودم و چه آثار همکاران و امدار میراث صفوی و قبل از آن است. ما در دهه‌های اخیر به سبک جدید نرسیده‌ایم که اگر زمانی در آینده بخواهند آثار هنر اسلامی را قضاوت کنند، این دوره دارای ویژگی بارز و برجسته‌ای است. هر چند موفقیت‌هایی از سوی همکاران در این حوزه کسب شده ولی تا در موفقیت‌ها بیشتر در پرداخت بوده است این در رسیدن به عناصر.

تاکید بر هویت در آثار پرویز اقبالی

پرویز اقبالی هنرمند طراح گرافیک، تصویرگر، پژوهشگر، دانش آموخته دانشگاه شاهد و عضو هیئت علمی آن دانشگاه است، اقبالی که از تصویرسازان شناخته‌شده عرصه فرهنگ و هنر دفاع مقدس است و تاکنون آثار متعددی چون «بعد از کشتار»، «مثل چشمان بابا»، «افسانه تیراندازان جوان»، «حماسه حاج یونس»، «خشتین تلات» و «عاشورا» را خلق کرده است. کتاب مصور عاشورا چاپ پنجم خود را پشت‌سر می‌گذارد و جالب اینجاست که چاپ آن در کشورهای دیگر نیز با استقبال بسیار خوب مخاطبان

ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی و با سپری کردن بیش از ۴ دهه پا به فرنی تازه گذاشت؛ در این عمر سپری شده ۴۳ ساله، آثار مختلفی با موضوعاتی متنوع از دفاع مقدسی، دینی، کمدی، اجتماعی و... تولید و در سالن‌های تئاتر به صحنه رفته. برخی از این آثار بسیار جریان ساز بودند و برخی آثار خاطره‌انگیز و پرمخاطب.

شاید خالی از لطف نباشد مروری داشته باشیم بر آثاری که طی دهه‌های ۶۰، ۷۰، ۸۰ و ۹۰ تولید و اجرا شدند، روندی که این آثار برای تمرین و تولید طی کردند، گروهی که در تولید و اجرای اثر حضور داشتند و دیدن

تصاویر این اجراها ام از عکس یا فیلم.

از این رو در گروه هنر تصمیم بر این شد که از آغاز سال ۱۴۰۰ با جمع‌آوری اطلاعات مختلف اجراهای ۴ دهه گذشته، مروری‌بر تولیدات تئاتر ایران در این بازه زمانی داشته باشیم.

سراغ نمایش «خورشید کاروان» به نویسندگی ابوباسم حیدار، رزنووسی مهدی متوسلی و کارگردانی محمود فرهنگ رفت‌ام. «راهب به سمت صندوق می‌چرخد... موزیک همراهی می‌کند... راهب در صندوق را می‌شکاید و نور سبز از داخل صندوق راهب را در بر می‌گیرد... راهب از حال می‌رود و در کنار صندوق می‌افتد... آوایی به گوش می‌رسد... عزاداران مرثیه می‌خوانند و از میان جمع به پیش می‌آیند... شمع‌های عزاداران تنها نور صحنه است...»

سطرهای بالا بخشی کوچک از نمایشنامه «خورشید کاروان» است که بر اساس نمایشنامه «یهبات» اثر زنده یاد ابوباسم حیدار و توسط مهدی متوسلی نوشته شده است. این نمایش بازگوکننده سفر اسرای واقعه عاشورا و رسیدن به دیر راهب نصرانی جهت اقامت و استراحت شبانه و ماجرای راهب نصرانی و سر بریده حضرت اباعبدالله امام حسین (ع) است. «خورشید کاروان» کاری از مؤسسه فرهنگی فدک اولین بار در سال ۱۳۷۱ و با کارگردانی حسین نوبرایی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران روی صحنه شد و از آن زمان تاکنون بیش از ۱۲۰۰ اجرا در تهران و

روزنامه فرهنگی، هنری، ورزشی، اجتماعی صبح کشور صاحب امتیاز و مدیرمسؤل: غلامحسین شعبانی نشانی: میدان انقلاب – خیابان جمائزاده‌شمالی پلاک ۲۶۰ واحد ۵

پست الکترونیک: info@emtiadzaily.ir تلفن: ۶۶۵۹۱۸۰۹ آگهی دولتی: ۶۶۵۱۷۷۶۴ – آگهی شهرستان ها: ۶۶۶۵۰۰۹۹ لینوگرافی و چاپ: ریخان

WWW.EMTIAZDAILY.IR

نقاشی و پوستر، عضویت در هیئت علمی دانشکده هنر دانشگاه شاهد، مسئول گروه گرافیک مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری، مدیر مرکز گرافیک کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و ... از دیگر سوابق او به شمار می‌رود. وی پوسترهای متعددی درباره عاشورا خلق کرده است که اثر او در اولین نمایشگاه سالانه پوستر عاشورا نیز پذیرفته شد.

شریفی آل هاشم در گفتگویی، هنر را مؤثرترین زبان برای بیان مفهوم مبارزه دانست و گفت: به نظر می‌آید نزدیک‌ترین زبان برای معنا و مفهوم مبارزه که بسیار هم تأثیرگذار و ماندگار است، زبان هنر است به شرط آنکه تمام ویژگی‌ها و مختصات این زبان رعایت شود و هنرمند سعی داینباشد به اصل مطلب اشاره کرده و با زبان این مدیوم و این قاعده و قالب، آن مفهوم اصلی و احساسات خودش را بیان کند.

چرا عبدالحمید قدیریان مفهوم عاشورا را نقاشی می‌کند

عبدالحمید قدیریان هنرمند نقاش، طراح و مجسمه‌ساز است که بنا به علاقه خود به نقاشی در سال ۱۳۵۷ وارد دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد. در سال ۱۳۸۰ مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته نقاشی از دانشکده هنر دریافت کرد و در سال ۱۳۸۹ موفق به کسب گواهی درجه یک هنری در رشته طراحی صحنه و لباس از وزارت ارشاد اسلامی شد. او از سال ۱۳۶۰ به عنوان نقاش فعالیت حرفه‌ای خود را آغاز و پس از آن در سال ۱۳۶۵ فعالیت سینمایی را با فیلم سینمایی «گذرگاه» به عنوان گریمور شروع کرد. قدیریان در سال ۱۳۶۶ با فیلم سینمایی هراس در عرصه طراحی صحنه و لباس مشغول به کار شد و آثار متعددی را تا به امروز طراحی کرده است.

نقاشی‌های او با مضامین دینی و به ویژه عاشورایی نیز در چند سال اخیر بسیار مورد توجه واقع شده است و آخرین نمایشگاه او با عنوان «هم‌پای نور»، نمایشگاهی متشکل از نقاشی‌های عاشورایی او بود که سال گذشته برگزار شد. وی در جریان برپایی این نمایشگاه بیان کرد: در آثارم سعی دارم این موضوع را برای مخاطب به نمایش بگذارم که خداوند امام حسین علیه السلام را نقطه عطف شهادت در جهان قرار داد تا برای ما درس زندگی باشد؛ به همین دلیل بارها شده تا یک نقاشی را تا انتها کشیده و دوباره آن را بازنگری کرده‌ام و از این بازنگری‌ها ابایی هم ندارم.

وی گفت: معتقدم عاشورا نقطه عطف هستی است. خداوند وقتی شروع به خلقت کرد، زمانی که لوح و قلم را آفرید اولین کلمه‌ای که بر لوح نوشت «قتل حسین» بود و آن پایان نبود بلکه شروع حیات بود. این واقع مهم‌ترین دغدغه دارد و ما به چشم نابودی به آن نگاه می‌کنیم؛ در صورتی که از اغلب آثارش مفاهیم عاشورایی و جلوه‌هایی از آئین‌های مذهبی اسلامی همراه است. سید حمید شریفی آل هاشم هنرمند طراح و نقاش و فارغ التحصیل کارشناسی نقاشی از دانشکده هنرهای زیبای تهران و کارشناسی ارشد گرافیک از دانشگاه تربیت مدرس است. تدریس در مراکز مختلف دانشگاهی و هنری در زمینه تصویرسازی، می‌کند.

حسن روح‌الامین در آخرین نمایشگاهی که برگزار کرده بیان کرد که آثار این نمایشگاه با هدف توسل و تبلیغ خلق شده‌اند. این هدفی است که این هنرمند جوان در اکثر آثارش نیز مشهود است و علاوه بر آن، در اغلب آثارش مفاهیم عاشورایی و جلوه‌هایی از آئین‌های مذهبی اسلامی همراه است. سید حمید شریفی آل هاشم هنرمند طراح و نقاش و فارغ التحصیل کارشناسی نقاشی از دانشکده هنرهای زیبای تهران و کارشناسی ارشد گرافیک از دانشگاه تربیت مدرس است. تدریس در مراکز مختلف دانشگاهی و هنری در زمینه تصویرسازی، می‌کند.

با وجود اینکه این نمایش قصه‌ای مشخص دارد ولی هر بار اجرای آن با استقبال مخاطبان مواجه می‌شود؟ معتقدم وقتی نمایش دلی و صادقانه کار می‌شود و قصد فریب دادن تماشاگر را ندارد، تأثیرگذار است و مورد استقبال مخاطبان قرار می‌گیرد.

ایفاگر نقش «راهب» در نمایش «خورشید کاروان» در ادامه سخنان خود تصریح کرد: من شخصا وقتی لباس راهب را به تن می‌کنم و روی صحنه می‌روم با صداقت و در حد توانم به ایفای نقش می‌پردازم. وقتی روی صحنه می‌روم تمام تمرکز این است که صدقانه و با عشق نقش را ایفا کنم. این نقش را با خلوص نیست و رها از تمرکز روی تکنیک، فرم و مادیات اجرا می‌کنم.

فرجاد با بیان اینکه ۲ سال است کرونا او را از عشق ایفای نقش «راهب» دور نگه داشته، درباره خاطرات تأثیرگذاری که از ایفای این نقش در نمایش «خورشید کاروان» داشته یادآور شد: یادم است سال اولی که ایفای این نقش پریمت مشکل بود، تعداد کثیری از تماشاگران به سختی به پشت صحنه می‌آمدند و امانان لباس من را می‌گرفتند و تکان می‌دادند و التماس دعا برای بیمارانی نزدیکان خود داشتند و از من می‌خواستند که در صحنه صدوق، آنها را دعا کنم. من واقعا از این برخورد جا می‌خوردم و شوکه بودم.

وی در پایان سخنان خود تأکید کرد: من هر شب اجرا و در صحنه صندوق خودم را رها می‌کردم و یاد التماس دعای مخاطبان می‌افتمد و در آن صحنه به خدا می‌گفتم «خدا یا خودت جواب این دعاها را بده.»

یک فنبان جای داغ

حیدری فاروقی خبر داد:

سینمای ایران امسال «جشن» ندارد

رامین حیدری فاروقی رئیس انجمن هنرها و فنون سینمایی ایران (آکادمی خانه سینما) درباره آخرین تصمیم‌گیری‌ها در مورد چگونگی برگزاری جشن سینمای ایران در سال ۱۴۰۰، متنی زیر را منتشر کرد.

رئیس انجمن هنرها و فنون سینمای ایران در این متن نوشته است: دنیا در نظر ما مجموعه متناقضی است که بخش‌های مختلف‌اش با هم انگار جور در نمی‌آیند؛ اما آدم گاهی چیزهایی را موقتا جفت‌وجور می‌کند تا نفسی چای کند؛ یک طرف این داستان، سور است و سمت دنیگرو سوگ؛ تولد است به سوی مرگ و تا اطلاع ثانوی، هنوز ستایش زندگی زیباست چون تدبیری عاقلانه و کششی قابل و جذاب است؛ ما منطقی راآمیز؛ درام و داستان و ماجرا و شخصیت قابل تعریف پرسش‌برانگیز، در همین زیر و بالاها، زندگی جذاب و دنبال کردنی می‌شود. سور و جشن و سرور برای اینکه جماعتی توانسته‌اند سالیان سال، بخشی قابل تشخیص و مشخص به نام سینمای ایران را سرپا نگهدارند و با بافت و خیزهای زندگی این سرزمین، دمسازش کنند، کار نیکویی است. اما لحن امسال، لحن دشت‌افشانی نیست؛ روحیه این دوران، مناسب آذین نیست و همیشه ولی شوق‌برای تولید و ساختن و پیشنهاد ادامه دادن به سمت کیفیت، آئینی برپا کرد. سینما، همه سینماست؛ از سرگرمی تا سودای مکاشفه رازهای استعلائی، دامنه روایت رخداد زندگی وسیع است.

سینمای ایران سربلند است اما یکدست نیست

سینمای ایران، اگر از آن توقع سینما بودن داشته باشیم، سربلند است و در انواع قواره و سبک و سیاق، تولید مؤثر داشته است. اما این مجموعه متنوع و متکثر، یکدست و همگن نیست و همه آثار، شان یکسان ندارند و کیفیت‌ها متفاوت هستند و رقابت و تشویق و تمرکز بر عناصر و روابط و عوامل برتری برخی نسبت به برخی دیگر، کار رایج و مفیدی است که جشن بزرگ سینمای ایران در قالب «جشن خانه سینما» هم برای همین شکل گرفته است.اهمیت این رخداد به جوانب متعددی بر می‌گردد که یکی از آن‌ها، داوری سینماگران درباره سینماست و این ارزیابی به شکل داوری جمعی نمایندگان و برگزیدگان سینمای ایران و به رسم معروف به داوری در قالب آکادمی سینمایی صورت می‌گیرد و حدود ۶۰۰ نفر از اهالی سینمای ایران که عضو انجمن هنرها و فنون سینمایی ایران هستند، در خانه سینمای ایران به مرور عملکرد آثار اکران شده در سال گذشته می‌پردازند.سال گذشته این کار انجام شد و همه‌گیری بیماری سخت، مانع شد. اما امسال، با توجه به برنامه‌ای که پیش از این‌ها تدارک دیده شده بود، ما داوری با استفاده از امکانات دنیای مجازی رخ دهد. هیئت تربیت آکادمی در هماهنگی با هیئت مدیره خانه سینما تصمیم گرفتند تا ایده امکان تماشای آثار برای داوران در پلت‌فرم‌ها فراهم شود و با تدارک سازوکار ثبت آثار و رأی‌گیری در سامانه طراحی شده، رأی‌گیری و ثبت‌آراء و اعلام نتایج به شکل غیرحضور ی رخ دهد. هنر- صنعت فیلم در جهان به سمت شیوه‌های دگرگونه اکران آثار سینمایی در حرکت کرد که داستان پرماجرای کووید ۱۹ همه چیز را جلو انداخت و مردم از طریق درگاه‌های متفاوتی با آثار، روبه‌رو شدند؛ سینمای ایران هم همین‌طور.

لحن مراسم، داوری و تقدیرها متفاوت است

امسال، همه آثاری که در فاصله اول تیرماه ۱۳۹۸ تا اول تیرماه ۱۴۰۰ در انواع اکران روی پرده در سالن‌های سینما یا از طریق پلت‌فرم‌ها نمایش داده شده‌اند می‌توانند برای داوری شدن، ثبت‌نام کنند؛ و این در مورد آثار مستند، فیلم کوتاه و ... شرایط خاص خودش را دارد که قواعد آن در تارنمای انجمن هنرها و فنون سینمایی ایران شرح داده می‌شود. بزرگداشت‌های متنوع اشخاص و تقدیر امسال متفاوت است؛ به اجرائی درست متطبق بر رویکرد و اهداف تصریح شده در تدوین اساسنامه انجمن برمی‌گردد؛ افقی که انعکاس دهنده دیدگاه علمی و کیفیت‌محور مورد نظر شاخه‌های مختلف سینمای ایران است؛ مجموعه‌ای که بانی آکادمی هستند در مسیر اجرای آن، تلاش هیئت رئیسه به توجه بیشتر بر وجه آکادمیک و سنجش و ارزیابی و توصیف علمی و معرفتی آثار معطوف است و توضیح دلایل تمایز آثار برگزیده از دید صاحب‌نظران، پس از تحلیل داوری‌ها؛ از این رو باید تأکید کرد، رویکرد طراحی شده برای شکل متفاوتی از اجراء، پیش‌اگرونایب است و البته بخش دیگر، نظر داشتن است به روحیه عمومی آحاد جامعه از جمله همکاران ما در سینما، که دوران دشوار و توأم با رنج و تنگنا را از سر گذرانده و می‌گذرانند؛ از توقف پروژه‌ها و مشکلات معیشتی گرفته تا بیماری و از دست دادن هنرمندان و نخبگان و همکارانی که فقدان آن‌ها درد ماندگار است. جامعه در التهاب و نگرانی است و رنگ رخداه‌ها متفاوت است؛ اما جز تداوم زندگی برای تداوم زیستن راهی نیست. انجمن هنرها و فنون سینمایی ایران و خانه سینما با دقت‌نظر به فضای حاکم بر جامعه، امسال از آراه «جشن» استفاده نمی‌کند؛ و این آئین «تشویق آثار برگزیده سینمای ایران» است که با رویکرد پاسداشت توفیقات سینمای ایران تا سال ۱۴۰۰ و گرمیاداشت پرتکان و پرستاران و همه خانواده بزرگ درمانگر انجام خواهد شد؛ ماجرابی پر از شخصیت‌هایی با رفتارهای پررمانانه‌تر، شرح کامل آئین‌نامه و شیوه‌نامه و روش و منش آئین امسال به زودی منتشر خواهد شد. تداوم زمان رویداد، بر اساس شرایط اقتصادی و مناسبت‌ها، پیش‌بینی صورت گرفته رسیده است به ۳۰ مهر ۱۴۰۰ اما در نهایت، انواع متغیرها مؤثر هستند و باید دید در آن هنگام، همگان به چه احوالند و ترتیب درست و رفتار معقول و زیبا و پسندیده کدام است. از این پس، اطلاعات لازم از طریق دبیرخانه و روابط عمومی و حوزه اطلاع‌رسانی آکادمی بویاب خواهند شد.

سیمین امیریان مطرح کرد:

چاپ نمایشنامه‌های کاروان زیانه

سیمین امیریان نویسنده و کارگردان تئاتر درباره تازه‌ترین فعالیت‌هایش گفت: تعدادی از نمایشنامه‌هایی که پیش از این نوشته بودم به صورت ۲ زیانه منتشر شده‌اند. این آثار از نوشته‌های قدیمی تر من هستند و در همان زمان انتشار با ترجمه دوستان مجرم‌حم که خارج از کشور هستند به زبان انگلیسی نیز ترجمه شدند. این اقدام در جهت آشنایی مخاطبان خارجی زبان با نمایشنامه‌های ایرانی صورت گرفته است و تعدادی از این آثار نیز در خارج از کشور اجرا شده‌اند. وی ادامه داد: این نمایشنامه‌ها که جزو آثار بزرگسال من هستند «من و گربه پری»، «گربه پنهان»، «سایه پنهان»، «حب دیگه چی می‌خوای؟»، «استقلال پشت پرده»، «سه گانه میتراس»، «دژاوو» و «صبح و بغض پرند» هستند که قرار است به زودی مجددا در انتشارات «هم پلر» تجدید چاپ شوند.امیریان درباره نگارش و چاپ نمایشنامه‌های کودک نیز توضیح داد: در کنار نمایشنامه‌های بزرگسال، نگارش نمایشنامه‌های کودک را هم در دست دارم که تعدادی از آنها به چاپ رسیده است اما به دلیل شرایط کرونا هنوز اقدام به پخششان نکرده‌ام.وی عنوان کرد: قبل از بحران کرونا نمایشنامه «گنجشک میچیک» را هم که نمایشنامه‌ای برای کودکان نوشته‌ام که آن هم به صورت ۲ زیانه و با ترجمه مرجان مهریان فر در نوبت چاپ قرار دارد. «تخودی و غول سرما» با ترجمه مینو قائمی، «مورچه و ملخ» با ترجمه مهتاب مهدوی فر و «بی بی کوچیک» با ترجمه غزاله چلبانین از جمله آثاری هستند که همگی به صورت ۲ زیانه قرار است وارد بازار کتاب شوند.این کارگردان و مدرس تئاتر درباره کتاب‌هایی که به تازگی خودش ترجمه کرده است، گفت: همچنین به تازگی ترجمه ۲ کتاب با عنوان‌های «قصه گویی با عروسک‌ها آسان می‌شود» و «قصه گویی با عروسک‌های خوردرنی» را به اتمام رسانده‌ام که چاپ هم شدند اما هنوز به بازار نیامده‌اند. این کتاب‌ها، آثار آموزشی بسیار خوبی هستند و به درد مربی مهدکودک‌ها و مدارس و خانواده‌های می‌خورند که کودکانشان را آموزش دهند. امیریان افزود: به تازگی نمونه در کتاب «قصه گویی با عروسک‌های خوردرنی» می‌آوردن عروسک می‌سازند و بعد داستانی برای آن تعریف می‌کنند و در نهایت قهرمانی را به وجود می‌آورد و با خوردن قهرمانی که خوششان خلق کرده‌اند حس قهرمانی به آنها دست می‌دهد و در عین حال غنایشان را هم می‌خورند.

وی در پایان صحبت‌هایش یادآور شد: همچنین چندین سال قبل کتابی را با عنوان «لاری زندگی» نوشته فلورانس اسکول شین ترجمه کرده بودم که همراه با زندگینامه این نویسنده به تازگی چاپ شده است که هنوز به دلیل شرایط نامناسبی که کرونا در بازار کتاب به وجود آورده، وارد بازار فروش نشده است.